

Zamýšlíme se dnes o svátosti smíření. Začnu třemi námitkami, které často uvádí lidé, kteří mají vůči zpovědi výhrady:

1) „Proč bych se měl někomu zpovídat, však je to jen mezi mnou a Bohem a nějakého prostředníka - nějakého kněze - k tomu nepotřebuji.“

2) „Když Ježíš Kristus vzal na sebe všechny moje hříchy a vykoupil mě, proč se ještě

potřebuji zpovídat a znovu si nechat odpouštět, když ve křtu to ze mne bylo všechno smyto?“

3) „Katolíci si vesele hřeší, a když je už moc tlačí svědomí, jdou ke zpovědi, ulehčí si a vesele pokračují v dosavadním životě.“

Ad 1) K první námitce: „Proč bych se měl někomu zpovídat ...?“

Začněme připomenutím si duchovní reality, kterou vyjadřuje apoštol Pavel, totiž, že v Kristu jsme Církví, tedy jedním organismem, jehož on je hlavou:

„Neboť my všichni jsme byli pokřtěni jedním Duchem v jedno tělo (...) Vy jste tělo Kristovo a každý z vás je jeho úd“ (1 Kor 12,13.27). „A on je hlava těla, to je církve“ (Kol 1,18).

Poslechněme si i komentář teologů na toto Boží slovo:

„V síle hlubokých vazeb, které z křesťanů vytvářejí mystické tělo Kristovo, jakýkoliv hřích jednoho člena zraňuje celé tělo. Jedná se o druhou tvář úžasného tajemství společenství svatých. Žádný člověk není ostrov.“¹

Svatý papež Jan Pavel II. učil: „Hřích každého jednotlivce dopadá nějakým způsobem na druhé... každá duše, která se pozvedá, pozvedá svět! Tomuto zákonu výstupu odpovídá bohužel zákon sestupu, takže se může hovořit o společenství hříchu, díky

¹ LAFRANCONI Dante „Peccato“ In. COMPAGNONI, F. a spol. *Nuovo Dizionario di Teologia morale*. San Paulo : Cinisello Balsamo (Milano) 1999, 4. vydání. První vydání rok 1990. s. 895 – 914, vlastní překlad.

němuž duše, která se snižuje hříchem, snižuje zároveň církev a jistým způsobem celý svět“ (Jan Pavel II. Reconciliatio et paenitentia, 16).“

Nikdo není ostrov a hříchy každého z nás, byť by byly sebeskrytější, zasahují do života živého organismu, jímž je Církev. Právě proto je i svátost smíření vyjádřena trojicí subjektů - osob: člověkem, který zhřešil, Bohem, který odpouští a knězem, který zastupuje Církev zraněnou mými hříchy.

Ad 2) K druhé námitce: *„Když Ježíš Kristus vzal na sebe všechny moje hříchy a vykoupil mě, proč se ještě potřebuji zpovídat ... když ve křtu to ze mne bylo všechno smyto?“*

Sám Pán Ježíš dává svým učedníkům po svém zmrtvýchvstání dva příkazy, příkaz křtít a příkaz smířovat lidi s Bohem:

„Ježíš k nim přistoupil a promluvil:(...) Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ (Mt 28,18-20).

„Navečer toho prvního dne v týdnu přišel Ježíš tam, kde byli učedníci. (...)Stanul mezi nimi a řekl: „Pokoj vám!“(...) Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“ (Jan 20,19-23).

Tyto biblické texty jsou odpovědí na druhou námitku a měly by vlastně i stačit, ustanovil to takto přece samotný Ježíš. Chceme to však dobře pochopit, proto si necháme pomoc s chápáním výroky a učením jednoho z největších koncilů v dějinách Církve. V 16. století vznikly různé protestantské větve křesťanství, které se velmi vymezovaly vůči katolické věrouce. Byl proto svolán všecírkevní sněm do italského Trident, který se s těmito námitkami tehdy vzniklých protestantů bravurně vypořádal. Koncil učil, že jsou dvě skutečnosti života: jakási křestní danost, nebo základ daný křtem - to je první skutečností, na níž se potom musí stavět a ne vždy se to člověku daří dobře a proto zpověď, to je druhou skutečností. Křest lze chápat jako jakousi statickou danost, potřeba zpovědi po křtu je zase pomoc dynamice života, který by měl stavět na tomto dobrém základě, ale občas na to jaksi zapomene ba dokonce se tomuto dobrému základu křtu dost vzdálí. Potom je zpověď návratem k dobrému základu života, přijatém ve křtu, který sám je již neopakovatelný.

Co se s námi při křtu stalo? Koncil učí toto: *„(Na nově pokřtěných lidech) není totiž nic, co by Bůh (...) nenáviděl; (...) není žádné zavržení pro ty, kteří vpravdě byli spolu s Kristem křtem pohřbeni do (jeho) smrti (...) a oblékli nového (člověka), který je stvořen podle Boha; kteří jsou nevinní, neposkvrnění, čistí, neporušení a stali se Bohu milými dědici Boha a spoludědici Kristovými, takže je už vůbec nic nezadržuje od vstupu do nebe (...).*

Po křtu ať už dítěte nebo dospělého jsme tedy naprosto svatí, čistí a sjednocení s Bohem, po kterém aktem křtu toužíme. Uchovat si však tento stav není vůbec jednoduché, protože nám sám Pán ponechal prostor k růstu v lásce a každý růst stojí dost osobní námahy. Koncil učí následovně: (...) *Svatá synoda však dosvědčuje a uznává, že v pokřtěných zůstává (...) náklonnost ke zlému. Tato náklonnost však je určena k zápasu a neškodí těm, kdo se jí nepodvolí, a nic nezmůže proti těm, kdo s ní mužně bojují, vyzbrojeni Kristovou milostí.*²

Tak jako první lidé chodili v ráji kolem zapovězeného stromu poznání dobra a zla a bylo jim zakázáno zlo konat, tak i pokřtěným byl ponechán tento lákavý strom náklonnosti ke zlu, aby byl symbolem růstu ve svobodě a lásce vůči Bohu, pokud se tohoto svodu ani nedotkneme. Můžeme tedy růst a sílit, když překonáváme jakýsi odpor vůči Bohu a zachováme věrnost jeho slovu a přikázáním. Cesta růstu nemusí být jen cestou zápasu se zlem, ale má být především růstem v dobru. Koncil učí o této, často zapomínané dynamice života takto:

„Takto tedy ospravedlnění a učinění přáteli Božími členy jeho rodiny, kráčíme od ctnosti ke ctnosti (...) skrze zachovávání Božích i církevních přikázání (...) skrze Kristovu milost za spolupráce víry a dobrých skutků (...)

*Nikdo nesmí (...) hlásat, že zachovávání Božích přikázání je pro ospravedlněného člověka nemožné; neboť Bůh nepřikazuje nemožné, ale (...) napomíná, abys dělal to, co můžeš a za to, co nemůžeš, abys prosil, a on ti pomůže (...), abys mohl.*³

Ne všem a vždy se však podaří rozvíjet svůj křest. Boj znamená také prohry a pády, je to zase ta negativní dynamika života. Pán Ježíš s tím však počítal, proto ustanovil i svátost smíření. Koncilní otcové ji přirovnali k ztroskotání lodi na moři o útes hříchu, kdy loď je naprosto zničená, ale zůstalo z ní jedno plovoucí záchranné břevno, kterého se zle chytit a zachránit:

*„Ti pak, kteří od přijaté milosti ospravedlnění v důsledku hříchu odpadli, budou moci být ospravedlnění znovu, jestliže se budou s Boží pomocí snažit o to, aby skrze svátost pokání ztracenou (křestní) milost zásluhou Kristovou znovu získali. (...) Svatí Otcové ji výstižně nazývali **druhým záchranným břevnem po ztroskotání**. Vždyť pro ty, kteří po křtu upadli do hříchů, ustanovil Kristus Ježíš svátost pokání, když řekl: ‘Přijměte Ducha Svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu budou odpuštěny. Komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nebudou. (...)*⁴

² TRIDENTSKÝ KONCIL: *Dekret o prvotním hříchu* (17.6.1546). Čl. 5.

³ TRIDENTSKÝ KONCIL: *Dekret o ospravedlnění* (13.7.1547). Hlava 10.

⁴ Tamtéž. Hlava 14.

Na třetí námitku, že „katolíci si vesele hřeší, a když je už moc tlačí svědomí, jdou ke zpovědi, ulehčí si a vesele pokračují v dosavadním životě,“ s odpovíme příští neděli.

Příběh z Thajska

„Floyd McClung vypráví o thajském marnotratném synovi – mladíku Sawotovi, který, aby unikl nudě venkovského života, opustil otce a odešel do Bangkoku. Vstoupil do světa drog, prostituce, našel vzrušení, a dokud prosperoval, byl všemi oblíbený. Pak ho ale začala pronásledovat smůla. Byl okraden, ale když se pokoušel vyšplhat zase nahoru, dostal se do vězení. Nakonec skončil v dřevěné boudě vedle městské skládky. Vzpomínal na svou rodinu, obzvláště na otce a jeho slova na rozloučenou: „Čekám na tebe.“ Bude však otec stále ještě čekat po tom všem, co udělal a čím zostudil jeho jméno? Do vesnice se již dávno doneslo, jaký vedl život.

Nakonec napsal dopis: ‚Milý tatínku, chtěl bych přijít domů, ale nevím, zda mne přijmeš po tom všem, co jsem udělal. Velmi jsem zhřešil. Prosím, odpusť mi. V sobotu večer budu ve vlaku, který projíždí naší vesnicí. Jestli mne stále ještě čekáš, pověš, prosím, kousek bílé látky na granátovník před naším domem.‘

Během cesty vlakem přemýšlel nad svým životem. Věděl, že otec má naprosté právo nechtít ho vidět. A jak se vlak blížil k vesnici, zmocnila se ho úzkost. Co si počne, když na stromě bílý kus látky nebude?

Naproti němu seděl nějaký laskavý cizí člověk a ten si všiml, jak nervózní je jeho spolucestující. Nakonec Sawat už ten tlak dále nevydržel. Vypověděl dotyčnému celý svůj příběh, a když vjížděli do vesnice, řekl: ‚Pane, já se tam dívat nedokážu. Mohl byste se dívat místo mne?‘ Zabořil obličej mezi kolena: ‚Vidíte ho, pane? Je to jediný dům s granátovníkem.‘

‚Mladíku, váš otec nepověsil jenom jeden kus plátna‘, odpověděl muž. ‚Podívejte se sám.‘ Sawat nemohl uvěřit svým očím. Celý strom byl ověšený bílým plátnem a před plotem jeho starý otec tančil sem a tam a radostně mával dalším kusem látky! Pak otec běžel podél vlaku, a když vlak zastavil ve stanici, objal syna a v očích měl slzy radosti: ‚Čekal jsem na tebe.‘⁵

Strom ověšený bílým plátnem to je obraz svátosti, kterou Ježíš ustanovil všem pokřtěným: *„Přijměte Ducha svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“ (Jan 20,19. 23).*

⁵ ŘEŽÁBEK. K. *O Boží otcovské lásce*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2009.